

Rakouské kodifikace 18. a 19. století

1. ABGB

Úvod

O občanských právech vůbec.

Pojem občanského práva.

§ 1. Souhrn zákonů, které upravují vzájemná soukromá práva a povinnosti obyvatelů ve státě, tvoří jeho občanské právo.

§ 2. Neznalost zákona neomlouvá, jakmile zákon byl řádně vyhlášen.

§ 3. Působnost zákona a právní následky z ní plynoucí se počítají hned jeho vyhlášením, ačli ve vyhlášeném zákoně samém nebyl počátek působnosti dále posunut.

Dosah zákona.

§ 4. Občanské zákony zavazují všechny státní občany zemí, pro které byly vyhlášeny. Státní občané jsou těmito zákony vázáni i při úkonech a jednáních, která činí mimo státní území, pokud jimi je omezena jejich osobní způsobilost je učiniti a pokud tyto úkony a tato jednání mají vyvolati právní následky zároveň v těchto zemích. Pokud cizinci jsou vázáni těmito zákony, je ustanoveno v hlavě následující.

§ 5. Zákony nepůsobí nazpět; nepůsobí tedy ani na úkony, které se sběhly dříve, ani na práva, kterých bylo dříve nabyto.

Výklad zákona.

§ 6. Při užívání zákona nesmí býti zákonu dáván jiný smysl, než jaký plyne z vlastního významu slov v jejich souvislosti a z jasného úmyslu zákonodávce.

§ 7. Nelze-li právní případ rozhodnouti ani podle slov ani podle přirozeného smyslu zákona, je míti zřetel k případům podobným, v zákonech určitě rozhodnutým, a k důvodům jiných, s ním příbuzných zákonů. Je-li právní případ i pak pochybný, musí býti rozhodnut se zřetelem k pečlivě sebraným a zrale uváženým okolnostem podle přirozených zásad právních.

§ 8. Jediné zákonodárce je oprávněn vyložiti zákon způsobem obecně závazným. Takového výkladu musí býti učito na všechny dosud nerozhodnuté právní případy, pokud zákonodárce nedodá, že jeho výkladu nemá býti užito při rozhodování o případech, jejichž předmětem jsou úkony a práva, které byly učiněny a která byla uplatněna dříve, než k výkladu došlo.

Trvání zákona.

§ 9. Zákony zachovávají tak dlouho svoji moc, dokud je zákonodárce nezmění nebo výslovně nezruší.

Jiné druhy předpis, jako:

a) zvyklosti,

§ 10. Na zvyklosti lze hleděti jen v těch případech, kde se jich dovolává.

b) provinciální statuty,

§ 11. Ze statutů jednotlivých provincií a obvodů zemských mají moc zákona jediné ty, které po vyhlášení tohoto zákoníka budou zeměpánem výslovně potvrzeny.

c) soudcovské výroky,

§ 12. Opatření učiněná v jednotlivých případech a soudcovské rozsudky vydané v jednotlivých právních rozepřích nemají nikdy moci zákona; nelze jich vztahovati na jiné případy nebo na jiné osoby.

d) výsady.

§ 13. Výsady a osvobození propůjčená jednotlivcům nebo i celým sborům se posuzují stejně jako jiná práva, pokud politická nařízení o nich zvláště neustanovují.

Hlavní rozdělení občanského práva.

§ 14. Předmětem předpisů obsaženým v občanském zákoníku je právo osobní, právo věcné a ustanovení jím společná.

Díl první. O právu osobním. Hlava první. O právech, která se týkají osobních vlastností a poměrů.

Práva osobní.

§ 15. Osobní práva se jednak týkají osobních vlastností a poměrů; jednak se zakládají na poměru rodinném.

I. Z povahy osobnosti. Právo vrozená.

§ 16. Každý člověk má vrozená, již rozumem poznatelná práva, a jest ho tedy považovati za osobu. Otroctví nebo nevolnictví a výkon moci k nim směřující nejsou v těchto zemích dopuštěny.

Právní domněnka o právech vrozených.

§ 17. Co je přiměřené vrozeným přirozeným právům, o tom se má za to, že trvá dotud, dokud se neprokáže zákonné obmezení těchto práv.

Práva nabyvatelná.

§ 18. Každý je způsobilý nabytí práv za podmínek předepsaných v zákonech.

2. Trestní zákon Marie Terezie (Constitutio criminalis Theresiana) z roku 1768

Čl. 38

§ 1. Útrpný dotaz je právní donucovací prostředek, aby zapírající zločinec, který stran spáchaného skutku silně stížen jest, v nedostatku úplného důkazu k přiznání přiveden, nebo od na něho padajícího podezření a potahu očištěn byl.

§ 2. K přikročení ale k útrpnému dotazu jest zapotřebí, aby dříve při řádně osazeném hrdelním právě skrzr mezyřčelný rozsudek vyřčeno a uznáno bylo: zdaliž potahové k útrpnému dotazu dostatečný jsou na jaký způsob a v kterém stupni rozpověstněný mučen, také na jaké vlastité otázky v mučení tázán býti má a jestli takové uznání nepředchází, nemůže soudce zjištěnému mučením ani hroziti, tím méně jeho skutečným mučením potkati. Jakož pak my takové na útrpný dotaz vypadající uznání pro jeho potížnost výše v čl. 21. § 5 mezi vyjmutými příběhy jsme vysadili.

§ 3. Pro takové uznání má soudce dobře pozorovati. Předně: zdaliž snad úplný důkaz již od jinud před rukama není, nebo kdyby lžinec již prve k přečinění se byt' znál aneb úplně přemožen byl, bylo by uložení útrpného dotazu zbytečné a bezprávní; a má v takovém příběhu bez pozastavení k vynešení konečného ortele a k doložení v zákoně vysazeného trestu se přikročiti.

Za druhé: má se na to patřiti, zdaliž skutek, z kterého zjištěnec se viní, skutečně se stal a zdaliž podle našeho výše článku 26. obsáhnutého vyměření skutek zločinnosti podle práva zkoumán a pořádně vyzdvižen byl, při jejížto nedostatku žádný s útrpným dotazem potkán býti nemůže: a

Za třetí: má se hlavně vážiti: zdaliž dostatečné příčiny a potahové k předsevzetí útrpného dotazu před rukama jsou.

Adamová, K., Soukup, L.: Prameny k dějinám práva v českých zemích. Plzeň, 2004, s. 200.

3. Trestní zákony z let 1803 a 1852

Trestní zákon 1803

Díl I., Částka 1

Hlava šestmécýtmá: O utrhaní na cti, čili o cti loupení

§ 188 Utrhaní na cti, čili ze cti laupení

Kdož někoho za příčinou zločinu wymyssleného u vrchnosti udá, neb takovým způsobem obwiní, žeby jeho obwinění k příležitosti wyssetřování vrchnostenskému, neb aspoň k wyskoumání proti obwiněnému slaužiti mohlo, dělá se zločinu na cti utrhaní, čili ze cti laupení wina.“

...

Díl II.

Částka I.

Hlava dwanáctá: O těžkých řádu

Městského přestupcích proti bezpečnosti cti.

§. 234. Příhody aurážky cti.

Těžký řádu Městského přestupkové proti bezpečnosti cti aurážky cti se jmenují. Příhody aurážky cti jsau: a) Urazilli kdo něčí powěst a jméno dobré nářkem nedůkladným zločinu, nářek však ten tak daleko nepřišel, žeby utrhaní na cti, čili ze cti laupení v článku 188. dílu prwního wlastnosti cti uražení nedosáhl. ...

§. 235. Pokračowání.

b) Kdož někoho s okoličnostmi wymysslenými prawdě podobnými z těžkého řádu Městského přestupku wině udá; tedy nepojdeli obwiněnému žádné z toho sskody a ujmy ...

§. 236. Dalssi pokračowání

c) Kdož někoho z jednaní jakéhožkoli falessně wině udá, kteréžtoby wssak, byť y za prawé uznáno bylo, powěst a wážnost obwiněného zmenssiwssi, průchodu, obchodu, wzniku wejždělku a žiwnosti jeho na ujmu bylo; ...

§. 237. Spisowé hanliwí a utrhační.

d) Bylli kdo spisy hanliwými a utrhačnými, wyobrazením jakýmžkoli klamawým a

Trestní zákon 1852

Díl I. O zločinech

Hlava dwacátá pátá O utrhaní na cti

§ 209 Utrhaní na cti

Kdo někoho pro nějaký naň vymyšlený zločin u vrchnosti udá, nebo takovým způsobem obwiní, že by obwinění jeho dáti mohlo vrchnosti podnět k wyšetřování nebo alespoň k pátrání proti obwiněnému, dopustí se zločinu utrhaní na cti.

Díl II. O přečinech a přestupcích

Hlava dwanáctá: O přečinech a přestupcích proti bezpečnosti cti.

Urážky na cti:

§ 487

a) bezdůvodné obwinění ze zločinu, přečinu nebo přestupku.

Urážky na cti dopustí se:

a) Kdo jiného křivě winí ze zločinu, aniž jde obwiňování tak daleko, aby nabylo wlastností, které tu podle § 209 býti musí, aby se stalo zločinem utrhaní na cti, anebo kdo jiného křivě winí z nějakého přečinu nebo přestupku.

§ 488

b) bezdůvodné obwinění z jiných činů nepočestných nebo nemravných.

b) Kdo i jinak sdělením smyšlených nebo převrácených skutečností někoho zejména nebo znameními na něho připadajícími křivě winí z nějakého určitého nepočestného nebo takového nemravného činu, který by jej v obecném mínění mohl v opovržení uvéstí nebo snížití.

§ 489

c) uveřejnění jiných na cti důtklivých skutečností ze života soukromého nebo rodinného, třeba pravdivých.

c) Kdo v dílech tiskových, rozšiřovaných spisech nebo vyobrazeních, anebo kdo, nejša k tomu zvláštními okolnostmi nucen, veřejně

potupným, buďto jmenovitě, aneb znameními naň znějícími k posměchu veřejnému wystawen; ...

§. 238. Kdo trest ten podnikne?

Trest všechněch těchto powěstí cti a jména dobrého zlehčení a auražek podnikne nejen půwodce prwní, nýbrž y každý, jenžto obwinění aneb spis a wyobrazení to utrhačné rozšíří, a k wětšší téhož veřejnosti přispí.

...

§. 241. Potupení, nadávání a křiwda na ulicy, a na místech veřejných. Trest.

Kdož někomu na ulicy, aneb na místě nějakém veřejném slova potupná dává, neb jej peře, aneb hlasitě, aby slyšán byl, bitím a veypraskem mu hrozý, ...

§. 242. Weytka a předhazowání trestu wystálého aneb prominutého.

Wytejká neb předhazujeli kdo někomu trest wystálý aneb pomnutím prominulý; aneb dělali weytky tomu, jenž po prohledávání práwním za nepřeswědčena a nezavinila uznán byl (pokudž on náležitě se chowá) tím aumyslem, by ho potupil, dle powahy osoby wězením jednoho týhodne, aneb weyprazkem pětmečytma ran trestán.

§. 243. Wyjewení tajnostiod lékařůw, ran hojičůw ec. osoby opatrowání ich swěřené.

Lékař, ran hojič, babič, aneb bába, jenžto tajnosti osoby jich opatrowání swěřené někomu jinému, leč wrchnosti mocý auřadu o to se tázající, wyjewí, ...

§. 244. Trest téhož wyjewení od apatykářůw a prowizorůw.

Wyjewíli apatykář z receptůw k hotowení líkůw jemu dorukau přisslých nemocného tajnosti někomu; tedy, bylliby pán neb

na někoho ve známosti uvádí skutečnosti na cti důtklivé ze života soukromého nebo rodinného, byť i byly pravdivé.

§ 491

d) jiná veřejná hanění.

d) Taktěž dopustí se urážky na cti, kdo někoho veřejně nebo před více lidmi, v dílech tiskových, rozšiřovaných hanlivých spisech nebo vyobrazeních jakéhokoli způsobu buď zejména nebo znameními naň připadajícími, neuváděje určitých skutečností, z opovržlivých vlastností nebo z opovržlivého smýšlení winí, anebo jej ve veřejný posměch vydává.

...

Díl II. O přečinech a přestupcích

Hlava dvanáctá: O přečinech a přestupcích proti bezpečnosti cti.

§ 496 Veřejné nadávky nebo zlé nakládání.

Kdo s někým veřejně nebo před více lidmi skutkem zle nakládá, anebo – byť i tento nebyl přítomen – jemu nadává, anebo nahlas a tak, aby byl slyšen, zlým nakládáním jemu vyhrožuje, dopustí se tím přestupku, ...

§ 497 Výčitky pro trest odpykaný nebo prominutý.

Kdo někomu pro trest odpykaný nebo prominutím odpuštěný, anebo tomu, kdo po skončeném soudním vyšetřování nebyl vinným nalezen, pokud se počestně chová, v tom úmyslu činí výčitky, aby jej pohaněl, ...

§ 498 Vyjevování tajností nemocných lékařem nebo hojičem a pod.

Lékař nebo hojič, pomocník nebo pomocnice porodní, kteří tajnosti osoby svěřené jich ošetřování vyjeví někomu jinému nežli úřadu, když tento úředně se dotazuje, mají býti potrestáni za tento přestupek ...

§ 499 Trest na týž přestupek pro lékárníky

Když lékárník tajnosti nějakého nemocného, o nichž vědomosti nabývá z receptů ho

<p>provizor, za každé wyjewaní pokutau padesáte zlatých; mládenec ale wěžením dle okostoličností postem a zawřením užšším zostřeným trestán býti má.</p>	<p>docházejících, jiným osobám vyjví, nežli úřadu, když tento úředně se dotazuje, dopustí se tím přestupku a potrestán bud' ...</p>
--	---

Kniha práv nad přečiněnými hrdelními a těžkými řádu Městského (totiž Policie) přestupky. W Wídni, 1804; Trestní zákony československé platné v Čechách, na Moravě a ve Sezsku. Praha 1927.

4. Trestní zákon o zločinech, přečinech a přestupcích (císařský patent ze dne 27. května 1852 č. 117 ř. z.)

...
Článek I.

Počínajíc ode dne 1. září 1852, má jak v těch zemích korunních, v kterých potud měl právní moc zákonník trestní vydaný dne 3. září 1803, tak i v království Uherském, Chorvatském, Slavonském apolu s Přímořím Chorvatským, ve velkoknížectví Sedmihradském, vojvodství Srbském, baňatě Temžském a ve velkovévodství Krakovském vejíti v působnost následující zákon trestní o zločinech, přečinech a přestupcích jakožto jediný předpis o trestání činů v něm jmenovaných a od téhož dne zbavují se platnosti všechny zákony, nařízení a zvyklosti, které co do věci platnosti tohoto zákona trestního v některé části říše naší dosud působily, vjímajíc toliko zvláštní zákony trestní, dané pro vojsko a pro Hranice vojenské.

Článek II.

Od téhož dne počínajíc, má tento zákon trestní, co se týče činů trestných, za zločiny, přečiny nebo přestupky v něm prohlášených, pravidlem býti i tehda, když se jich někdo dopustí tiskopisy. Kromě toho mají soudcové trestní při uložení jim posuzování činů trestných, jichž se někdo dopustí tiskopisy, šetřiti ustanovení obsažených ve vydaném od Nás řádu tiskovém. Od svrchu jmenovaného dne nemají se tedy činy trestné, jichž se někdo dopustí obsahem tiskopisů, pokládati za zvláštní přečiny tiskové, a mají ihned v oněch zemích korunních, v nichž potud platil zákon proti zneužívání tisku vydaný dne 13. března 1849, všeliká vztahující se k tomu ustanovení trestní zákona tohoto pozbýti působnosti.

Kde se v tomto zákoně trestním užívá slov „tiskopisy“ nebo „díla tisková“, rozuměti se tím mají nejen věci tištěné, nýbrž i plody ducha a výtvarného umění (díla literární a umělecká), rozmnožené kamenotiskem, novotiskem nebo dřevotiskem, ražením, odléváním, nebo jakýmikoliv jinými prostředky mechanickými a chemickými.

5. Trestní řády (TŘ 1853 a 1873; porovnání)

<p>Uvozovací zákon k trestnímu řádu z roku 1853 a trestní řád (zákon ze dne 29. července 1853 č. 151 ř. z.) a) Císařský patent ... Čl. I. Příložený obecný soudní řád trestní má budoucně v celé říši, vyjímaje Hranici vojenskou, u všech soudů trestních stavu civilního býti jediným předpisem v příčině řízení trestního o zločinech, přečinech a o těch přestupcích, ježto náležejí pod soudní</p>	<p>Uvozovací zákon k trestnímu řádu z roku 1873 a trestní řád (zákon ze dne 23. května 1873 č. 119 ř. z.) a) Uvozovací zákon Díl I. Čl. I. Následující trestní řád soudní počne působiti, až uplyne šest měsíců od vyhlášení, u všech soudů civilních jako jediný předpis pro řízení pro zločiny, přečiny a všechny jiné činy trestné, jež soudům k odsuzování jsou přikázány.</p>
---	---

moc trestní soudův.

Den, kteréhož řád tento v jedné každé zemi vejde ve skutek, oznámen bude později.

Čl. II. Od tohoto dne počínajíc pozbytí mají moci své všichni předpisové, kteří v příčině řízení trestního a v příčině příslušnosti soudní strany dotčených činů trestných v rozličných zemích říše Naší posavade platnosti měli.

Čl. III. Předpisové, obsažení v tomto soudním řádu trestním, vztahují se vůbec i na činy trestné, přede dnem svrchu jmenovaným vykonané, ač nemáli místa výjimka nějaká, v některém z níže položených článkův IV., V. a VI. uvedená.

b) Trestní řád 1853

Hlava první.

Ustanovení obecná.

§ 1. Nikdo nemůže pro nějaký zločin, přečin nebo pro přestupek, v obecném zákoně trestním pojmenovaný nebo zvláštními nařízeními soudům trestním přikázaný, potrestán býti, leč po předcházejícím řízení trestním podlé tohoto soudního řádu trestního a v následku rozsudku, vynesěného od příslušného soudce.

§ 2. Stíhání se strany soudu děje se z povinnosti úřadu, vyjímajíc ony případy, v kterých zákon stíhání toto zvláště závislé činí na tom, by za ně ten žádal, jehož se týče.

§ 3. Úřadové v řízení trestním činí, povinni jsou, míti při všelikém pátrání, vyhledávání a rozhodování stejnou pečlivostí zřetel na okolnosti, které mohou býti k usvědčení i k obhájení obviněného.

...

Hlava III. O působnosti zastupitelství státního a postavení jeho k soudům vůbec.

...

§ 30. Práce zástupce státního záležitosti mají v tomto: On má

a) o každém zločinu a přečinu, o kterémž nabyl vědomosti, ihned soudu vyšetřovacímu dáti věděti a způsobiti, aby se o tom počalo řízení vyšetřovací;

Čl. II. Až tento trestní řád působiti počne, bude se moci dosavadních zákonů o řízení trestním užívati jen v mezích následujících článkův.

Čl. III. Bylo-li učiněno usnesení zastavovací nebo obžalovací, nebo nález konečný před počátkem působnosti tohoto trestního řádu, rozhodují sborové soudy druhé stolice a soud nejvyšší o opravných prostředcích, jichž proti nim bylo užito, podle dosavadních zákonův.

b) Trestní řád 1873

Hlava první.

Ustanovení obecná.

§ 1. Za činy soudů k rozsuzování přikázané možno trestati jen, předcházelo-li trestní řízení podle trestního řádu a na základě rozsudku, vynesěného příslušným soudem.

§ 2. Soudní stíhání trestných činů nastává jen k návrhu žalobcovu.

Pro činy, které podle zákonů trestních mohou býti stíhány jen k žádosti účastníkově, náleží mu podati soukromou žalobu.

Všechny jiné trestné činy jsou předmětem veřejné obžaloby, již vznést přísluší především státnímu zastupitelství, místo něhož však ji převzítí může soukromý účastník v mezích tohoto trestního řádu (§ 48).

...

§ 3. Všichni úřadové v řízení trestním činí mají se stejnou péčí přihlížeti k okolnostem k usvědčení obviněného i k jeho obraně příhodným a jsou povinni obviněného o jeho právech poučiti i kde to není výslovně předepsáno.

...

Hlava III. O státním zastupitelství.

...

§ 34. Státní zástupcové mají všechny trestné činy, jež dojdou k jich vědomosti, a jež nesluší vyšetřovati a trestati jen k žádosti některého účastníka, z povinnosti úřední stíhati a tudíž zaříditi, čeho třeba stran jejich vyšetření a potrestání příslušným soudem. ...

b) – k) ...

Hlava sedmá O řízení vyšetřovacím v příčině zločinů a přečinů.

III. O vyšetřování proti určité osobě (vyšetřování speciální)

Částka první O obviňování právním § 134. Za obviněného ze zločinu nebo přečinu pokládati se může jenom ten, proti komuž jsou tu právní příčiny podezření (znamení – pŕtahy – indicie).

...

Hlava desátá O ústním líčení závěrečném.

...

§ 223. K ústnímu líčení závěrečnému mohou se posluchači připustiti.

K líčení přicházeti mohou, pokud jest místa, soudní úředníci koncepční; obhájcové, v seznamu obhájců vrchních soudů zemských zapsaní; kromě toho vyšší úředníci správní a orgánové bezpečnosti, jimž svěřen jest dohled k veřejné bezpečnosti, nebo zachovávaní veřejného pokoje a pořádku; veřejní učitelové věd právních a státních; konečně ti, jimž bylo uškozeno, a osoby důvěrné, za jichž připuštění obžalovaný nebo ten, komu bylo ublíženo, zvláště žádá; osob těchto nesmí býti ale pro toho neb onoho více nežli pět, a ony se mají jen tehda připustiti, když soudní dvůr nemá proti nim ničeho namítati.

Kromě toho může předsedící soudu dospělým a počestným osobám mužského pohlaví dle zdání svého povoliti, aby přišly k líčení.

...

Hlava jedenáctá O důkazech právních.

§ 258. Soudce má důkazy, které jsou před rukama, bedlivě uvážiti. Jenom to může se při posuzování pokládati za pravdivé, co dle práva jest dokázáno.

§ 259. Při posuzování tomto má soud nalézací zřetel míti netoliko k průvodům, ježto přivedeny byly v ústním líčení hlavním, nébrž i k těm, ježto byly přivedeny v řízení vyšetřovacím, pokud bylo průvodů těchto v líčení závěrečném užito, a důkazní moc jich nebyla líčením tímto ani zrušena, ani

Hlava IV. O obviněném a o hájení obviněného.

§ 38. Ten, kdo jest v podezření z nějakého trestného činu, může býti pokládán za obviněného teprve, když proti němu byl podán spis obžalovací aneb návrh na zahájení přípravného vyšetřování.

Za obžalovaného jest pokládati toho, proti němuž bylo nařízeno hlavní líčení. ...

§ 39. Obviněný může sobě ve všech trestních věcech vzíti obhájce a zvoliti si zaň každého, kdo zapsán jest v seznamu obhájců některé země v říšské radě zastoupené. ...

Hlava XVIII. O hlavním přelíčení před sborovými soudy ...

Hlavní přelíčení a rozsudek.

1. Veřejnost hlavního přelíčení.

§ 228. Hlavní přelíčení jest veřejné pod neplatností.

Přístup k veřejnému hlavnímu líčení může býti odepřen osobám, které byly opětovně trestány pro zločin proti bezpečnosti života, mravnosti nebo majetku. Přístupu k veřejnému hlavnímu líčení nemají osoby nezletilé, leč že to vyžaduje účel jejich studia na vysoké škole, osoby ozbrojené, ačli nejsou povinny nositi zbraň podle své služby.

...

7. Rozsudek sborového soudu.

...

§ 258 Při rozhodování má soud jen k tomu míti zření, co se stalo v hlavním přelíčení. Spisy mohou býti průvody jen potud, pokud byly v hlavním přelíčení předčítány. Soud má průvody zkoumati co do jejich věrohodnosti a moci průvodní pečlivě a svědomitě, jak jednotlivě, tak v jejich vnitřní souvislosti. O otázce, zda nějakou skutečnost jest považovati za prokázanou, nerozhodují soudcové podle zákonných pravidel

<p>oslabena. § 260. Právní moc důkazů posuzována budiž podle ustanovení, obsažených v níže položených §§. 261-282, a však žádný průvod nebud' uvažován sám o sobě, nýbrž každý uvažován bud' ve spojení s celým vyšetřováním a líčením. ...</p>	<p>průvodních, nýbrž toliko podle svého volného uvážení, čerpaného ze svědomitého zkoumání všech průvodů pro a proti předvedených. ... </p>
--	--

Patent císařský a nový soudní řád trestní daný dne 29. července 1953. Praha 1982; Trestní řád československý a předpisy jej doplňující platné v Čechách a v zemi Moravskoslezské. Praha 1931

6. Civilní řád soudní (zákon daný dne 1. srpna 1895 č. 113 ř. z.)

Část první. Ustanovení všeobecná. Oddíl první. Strany.

Titul první. O způsobilosti procesní.

§ 1. Osoba jest potud způsobilá samostatně před soudem jako strana jednati (způsobilost procesní), pokud může samostatně vcházeti v platné závazky. Zda-li jest tu tato způsobilost zavazovati se, pak nutnost, aby zastupovány byly strany, jimž tato procesní způsobilost schází, je potřeba zvláštního zmocnění k vedení rozepře nebo k jednotlivým procesním úkonům, budiž posuzováno podle platných zákonných ustanovení, leč by zákon tento obsahoval předpisy úchylné.

...

Civilní řád soudní a jurisdikční norma. Praha 1927

7. Vzory směnek:

a) Směnka.

„Ve Vídni dne 28. dubna 1859.

Na 500 zl. rak. m.

Ode dneška za půl léta zaplatíte na tuto první směnku na řad pana Jana Kampfa pět set zlatých rakouské měny. Tuto sumu vtáhnete dle zprávy do účtů.

Norbert Janda v. r.

První.

Panu Petrovi Šosovi v Praze.“

b) Vydaná směnka na viděnou.

„V Praze dne 14. května 1861.

Na 100 zl. r. m.

Po vidění zaplatíte za tuto první směnku panu Jiřimu Kosinovi jedno sto zlatých rakouské měny a zúčtujete je dle mého návěští.

Jan Vaněk.

Pánům H. K. Tkadlíkovi i spol. ve Vídni.“

c) Vydaná směnka s rubopisem.

„Ve Vrchlabí dne 15. května 1861.

Na 1000 zl. r. m.

Ode dneška za tři měsíce zaplatíte za tuto první směnku panu Rudolfu Křtínovi jeden tisíc zlatých rak. m. v bankovkách, zúčtujete je dle návěští.

Stanislav Jerie

Pánům J. H. Setovi a synům v Praze.

Na rubu této směnky.

Zaplatíte za mne pánům K. K. Ningrovi a spol.
V Plzni dne 9. června 1861.

Rudolf Křtín.

*Podle Český právník. K potřebě každého občana, zvláště úředníků, představených obcí a živnostníků
sepsal Jan Vočadlo. Praha, 1862, str. 134, 135 a 137.*